

Ασκήστε τα δικαιώματά σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το ευρωπαϊκό δίκαιο παρέχει δικαιώματα και επιβάλλει υποχρεώσεις όχι μόνο στα κράτη μέλη αλλά και στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, για τους οποίους ισχύουν άμεσα ορισμένοι κανόνες. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του νομικού συστήματος των κρατών μελών, τα οποία είναι πρωτίστως υπεύθυνα για την ενσωμάτωση των εν λόγω κανόνων στο εθνικό σύστημα και για την ορθή εφαρμογή τους. Δικαιούστε λοιπόν να απαιτείτε από τις εθνικές αρχές ολόκληρης της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης να σέβονται τα ευρωπαϊκά δικαιώματά σας.

Οποιοσδήποτε μπορεί να στραφεί κατά ενός κράτους μέλους, υποβάλλοντας καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για κάθε μέτρο (νομοθετικό, κανονιστικό ή διοικητικό) ή πρακτική κράτους μέλους τα οποία θεωρεί αντίθετα με διάταξη ή αρχή του δικαίου της Ένωσης. Δεν χρειάζεται να αποδείξει την ύπαρξη έννομου συμφέροντος ούτε ότι θίγεται κατά κύριο λόγο ή άμεσα από την παράβαση που καταγγέλλει. Ωστόσο, για να κριθεί ως βάσιμη μια καταγγελία, πρέπει να καταγγέλλει παράβαση του δικαίου της Ένωσης από κάποιο κράτος μέλος. Δεν μπορεί να αφορά διαφορές μεταξύ ιδιωτών.

1. [Υποβολή καταγγελίας](#)
2. [Εξέταση της καταγγελίας](#)
3. [Εθνικά μέσα έννομης προστασίας](#)
4. [Διοικητικές εγγυήσεις](#)
5. [Προστασία του καταγγέλλοντος και των προσωπικών του δεδομένων](#)
6. [Προσφυγή στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή](#)

1. Υποβολή καταγγελίας

Οι καταγγελίες πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς με επιστολή, φαξ ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.

Είναι πολύ σημαντικό ο φάκελος της καταγγελίας να είναι πλήρης και ακριβής, ιδιαίτερα όσον αφορά τα καταγγελλόμενα γεγονότα που αποδίδονται στο οικείο κράτος μέλος, τα διαβήματα που έχουν ήδη γίνει σε οποιοδήποτε επίπεδο και, αν είναι δυνατό, να περιέχει τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης οι οποίες παραβιάζονται, κατά τη γνώμη του καταγγέλλοντος, καθώς και την ενδεχόμενη ύπαρξη χρηματοδότησης της Ένωσης. Στο πλαίσιο του χαρακτηρισμού του ως καταγγελίας, το γραπτό διάβημα με το οποίο καταγγέλλονται μέτρα ή πρακτικές που αντίκεινται στο δίκαιο της Ένωσης **εξετάζεται εντός προθεσμίας ενός μηνός.**

Σύμφωνα με τους κανόνες της διοικητικής δεοντολογίας, για κάθε αλληλογραφία που αποστέλλεται στη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκδίδεται ένα πρώτο αποδεικτικό παραλαβής εντός δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της. Σε περίπτωση αμφιβολίας σχετικά με το χαρακτήρα της αλληλογραφίας, η Γενική Γραμματεία της Επιτροπής διαβουλεύεται με τη σχετική ή τις σχετικές υπηρεσίες **εντός δεκαπέντε ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της.**

Όλη η αλληλογραφία που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας στο πλαίσιο καταγγελίας καταχωρίζεται στο κεντρικό μητρώο καταγγελιών που τηρείται στη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής.

Αρμόδιες για την επί της ουσίας εξέταση κάθε αλληλογραφίας ή/και καταγγελίας είναι οι γενικές διευθύνσεις και οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σε περίπτωση πολλών καταγγελιών για την ίδια παράβαση, οι καταγγελίες καταχωρίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με ενιαίο αριθμό. ▲

2. Εξέταση της καταγγελίας

Η εξέταση μιας υπόθεσης στο πλαίσιο της διαδικασίας παράβασης μπορεί να ακολουθεί τα εξής στάδια:

2.1. Στάδιο έρευνας

Σε συνέχεια της καταγγελίας, ενδέχεται να αποδειχτεί αναγκαία η αναζήτηση επιπρόσθετων πληροφοριών για τον προσδιορισμό των γεγονότων και των νομικών ζητημάτων που σχετίζονται με το φάκελο.

Σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έρθει σε επαφή με τις αρχές του κράτους μέλους κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία, δεν αποκαλύπτει την ταυτότητα του καταγγέλλοντος χωρίς τη ρητή του συγκατάθεση.

Εφόσον συντρέχει λόγος, ο καταγγέλλων θα κληθεί να παράσχει περαιτέρω πληροφορίες.

Μετά την εξέταση των περιστατικών και βάσει των κανόνων και των προτεραιοτήτων που ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κίνηση και τη συνέχιση των διαδικασιών παράβασης, οι υπηρεσίες της Επιτροπής αποφασίζουν εάν πρέπει να δοθεί συνέχεια ή όχι στην καταγγελία.

2.2. Κίνηση διαδικασίας παράβασης: επίσημες επαφές μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του οικείου κράτους μέλους

Εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κρίνει ότι ενδέχεται να υπάρχει παράβαση του δικαίου της Ένωσης η οποία δικαιολογεί την κίνηση διαδικασίας παράβασης, απευθύνει στο οικείο κράτος μέλος επιστολή αποκαλούμενη «προειδοποιητική επιστολή» με την οποία το καλεί να υποβάλει τις παρατηρήσεις του εντός καθορισμένης προθεσμίας.

Το κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται αυτή η επιστολή πρέπει να λάβει θέση αναφορικά με τα πραγματικά και τα νομικά στοιχεία πάνω στα οποία η Επιτροπή στηρίζει την απόφασή της να κινήσει διαδικασία παράβασης.

Ανάλογα με την απάντηση του κράτους μέλους, ή σε περίπτωση μη απάντησης, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να του αποστείλει «αιτιολογημένη γνώμη» στην οποία εκθέτει με σαφήνεια και οριστικά τους λόγους για τους οποίους εκτιμά ότι υπάρχει παράβαση του δικαίου της Ένωσης και με την οποία καλεί το κράτος μέλος να συμμορφωθεί προς το δίκαιο της Ένωσης εντός συγκεκριμένης προθεσμίας (συνήθως δύο μήνες).

Σκοπός των επίσημων επαφών είναι να εξακριβωθεί εάν όντως υπάρχει παράβαση του δικαίου της Ένωσης και, εφόσον υπάρχει, να καταβληθεί προσπάθεια επανόρθωσης στο στάδιο αυτό χωρίς την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

Ανάλογα με την απάντηση, η Επιτροπή μπορεί επίσης να αποφασίσει τη μη συνέχιση της διαδικασίας παράβασης, εάν για παράδειγμα το κράτος μέλος δώσει αξιόπιστες διαβεβαιώσεις ότι θα τροποποιήσει τη νομοθεσία ή τη διοικητική του πρακτική. Οι περισσότερες περιπτώσεις διευθετούνται με τον τρόπο αυτό.

2.3. Προσφυγή στο Δικαστήριο

Εάν το οικείο κράτος μέλος δεν συμμορφωθεί με την αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει την άσκηση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου.

Κατά μέσο όρο χρειάζονται περίπου δύο χρόνια μέχρι την έκδοση απόφασης από το Δικαστήριο.

Οι αποφάσεις του Δικαστηρίου διαφέρουν από τις αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων.

Μετά το πέρας της διαδικασίας, το Δικαστήριο εκδίδει απόφαση με την οποία διαπιστώνεται η ύπαρξη (ή μη) της παράβασης.

Το Δικαστήριο δεν μπορεί να ακυρώσει εθνική διάταξη μη συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης, να επιβάλει σε μια εθνική διοίκηση να ικανοποιήσει το αίτημα ιδιώτη ούτε να επιβάλει στο κράτος μέλος την καταβολή αποζημίωσης σε ιδιώτη ο οποίος έχει θιγεί από την παράβαση του δικαίου της Ένωσης.

Εναπόκειται στο καταδικασθέν από το Δικαστήριο κράτος μέλος να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να συμμορφωθεί με την απόφαση, με στόχο κυρίως την επίλυση της διαφοράς εξ αιτίας της οποίας προέκυψε η διαδικασία.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ενός κράτους μέλους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να προσφύγει εκ νέου στο Δικαστήριο και να ζητήσει την επιβολή κατ' αποκοπή ποσού ή/και χρηματικής ποινής στο κράτος μέλος έως ότου αυτό θέσει τέρμα στην παράβαση. ▲

3. Εθνικά μέσα έννομης προστασίας

Καταρχήν αρμόδιες για τη διασφάλιση της τήρησης του δικαίου της Ένωσης από τις αρχές των κρατών μελών είναι οι εθνικές διοικητικές ή δικαστικές αρχές.

Οποιοσδήποτε θεωρεί ότι κάποιο μέτρο (νομοθετικό, κανονιστικό ή διοικητικό) ή κάποια διοικητική πρακτική είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης θα πρέπει, πριν υποβάλει καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή παράλληλα με αυτήν, να απευθυνθεί στις εθνικές διοικητικές ή δικαστικές αρχές (συμπεριλαμβανομένου του εθνικού ή περιφερειακού διαμεσολαβητή) ή να κάνει χρήση των προβλεπόμενων διαδικασιών διαιτησίας και συμβιβασμού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμβουλεύει να χρησιμοποιούνται τα υφιστάμενα στο εθνικό δίκαιο διοικητικά, δικαστικά ή άλλα μέσα προστασίας, πριν από την υποβολή καταγγελίας σε αυτήν, λόγω των πλεονεκτημάτων που τα μέσα αυτά μπορούν να παρουσιάζουν για τον καταγγέλλοντα.

Καταφεύγοντας στα εθνικά μέσα έννομης προστασίας, ο καταγγέλλων μπορεί, κατά κανόνα, να επικαλεστεί τα δικαιώματά του κατά τρόπο πιο άμεσο και προσωπικό απ' ότι στο πλαίσιο της διαδικασίας παράβασης που κινεί η Επιτροπή, η οποία ενίοτε χρειάζεται αρκετό χρόνο μέχρι να ολοκληρωθεί.

Πράγματι, μόνο οι εθνικοί δικαστές έχουν το δικαίωμα να απευθύνουν διαταγές στη διοίκηση και να ακυρώνουν εθνικές αποφάσεις.

Επίσης, μόνο οι εθνικοί δικαστές μπορούν, εφόσον συντρέχει λόγος, να καταδικάσουν το οικείο κράτος μέλος σε αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε σε ιδιώτη λόγω παράβασης του κοινοτικού δικαίου. ▲

4. Διοικητικές εγγυήσεις

Οι ακόλουθες διοικητικές εγγυήσεις προβλέπονται υπέρ του καταγγέλλοντος.

α) Μετά την καταχώριση της καταγγελίας στη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η καταγγελία λαμβάνει επίσημο αριθμό πρωτοκόλλου ο οποίος αναγράφεται στο αποδεικτικό παραλαβής και πρέπει να αναφέρεται σε κάθε αλληλογραφία.

Η χορήγηση αριθμού πρωτοκόλλου σε μία καταγγελία δεν προδικάζει απαραίτητα την έναρξη διαδικασίας παράβασης κατά του εν λόγω κράτους μέλους.

β) Εφόσον κριθεί ότι οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πρέπει να απευθυνθούν στις αρχές του κράτους μέλους κατά του οποίου στρέφεται η καταγγελία, θα το πράξουν σεβόμενες την επιλογή του καταγγέλλοντος αναφορικά με το απόρρητο της ταυτότητάς του. Εάν αυτός δεν έχει γνωστοποιήσει την επιλογή του, οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θεωρούν ότι έχει επιλέξει αντιμετώπιση εμπιστευτικού χαρακτήρα.

γ) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταβάλλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να αποφανθεί επί της ουσίας του φακέλου (έναρξη διαδικασίας λόγω παράβασης ή θέση του φακέλου καταγγελίας στο αρχείο) εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία καταχώρισης της καταγγελίας στη Γενική Γραμματεία.

δ) Σε περίπτωση υπέρβασης της προθεσμίας αυτής, η υπηρεσία της Επιτροπής που είναι αρμόδια για τον φάκελο παράβασης ενημερώνει γραπτώς τον καταγγέλλοντα μετά από σχετική αίτησή του. Εάν η αρμόδια υπηρεσία σκοπεύει να προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη θέση του φακέλου στο αρχείο, ο καταγγέλλων ενημερώνεται προηγουμένως σχετικά. Ομοίως, οι υπηρεσίες της Επιτροπής τον κρατούν ενήμερο σχετικά με την εξέλιξη της ενδεχόμενης διαδικασίας λόγω παράβασης. ▲

5. Προστασία του καταγγέλλοντος και των προσωπικών του δεδομένων

Για την κοινοποίηση στο κράτος μέλος της ταυτότητας του καταγγέλλοντος και των δεδομένων που διαβιβάστηκαν από αυτόν απαιτείται η συγκατάθεσή του, σύμφωνα ιδίως με τον [κανονισμό \(ΕΚ\) αριθ. 45/2001](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000 σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, καθώς και τον [κανονισμό \(ΕΚ\) αριθ. 1049/2001](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. ▲

6. Προσφυγή στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή

Εάν ο καταγγέλλων θεωρεί ότι δεν έτυχε της δέουσας διοικητικής αντιμετώπισης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη διερεύνηση της καταγγελίας του, επειδή η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της κάποιο από τα ισχύοντα μέτρα, μπορεί να προσφύγει στον [Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή](#) σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται [στα άρθρα 24](#) και [228 ΣΛΕΕ](#).

Για μια περιγραφή των διοικητικών μέτρων υπέρ του καταγγέλλοντος τα οποία η Επιτροπή δεσμεύεται να τηρεί κατά τη διεκπεραίωση μιας καταγγελίας και την εξέταση της αντίστοιχης υπόθεσης εικαζόμενης παράβασης, συνιστάται, για ενημερωτικούς σκοπούς, στους ενδιαφερομένους να ανατρέχουν στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την επικαιροποίηση του χειρισμού των σχέσεων με τους καταγγέλλοντες όσον αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης [[COM\(2012\) 154 τελικό](#)]. ▲